

Valsts ieņēmumu
dienests

Informatīvais materiāls

JAUTĀJUMI UN ATBILDES PAR PIEVIENTOTĀS VĒRTĪBAS NODOKĻA PIEMĒROŠANU

12.01.2024.

Saturs

1. Darījuma būtība	3
2. Darījumi ar nekustamo īpašumu	4
3. Preču piegāde	6
4. Īpašais PVN piemērošanas režīms būvniecības pakalpojumiem	6
5. Priekšnodokļa atskaitīšana	7
6. Pakalpojuma sniegšanas vieta	10
7. PVN piemērošana elektroniski sniegtiem pakalpojumiem	10
8. Nodokļa piemērošana komersanta dalībnieku maiņas un reorganizācijas gadījumos.....	11
9. Nodokļa rēķins	12
10. Priekšnodokļa korekcija zaudētiem parādiem	13
11. Īpašie nodokļa piemērošanas režīmi un kārtība lauksaimniekiem, tūrisma operatora sniegtajam pakalpojumam, importam un darījumos ar lietotām mantām..	14
12. Nodokļa maksātāja reģistrācija VID PVN maksātāju reģistrā.....	15
13. Darījuma vērtība	16
14. Transporta pakalpojumi	17
15. Nodokļu likmes	18
16. Citi jautājumi	19

1. Darījuma būtība

1. piemērs

Vai pievienotās vērtības nodoklis (PVN) ir jāpiemēro šādiem darījumiem:

- līgumsodiem, drošības naudai, rokasnaudai, biedru naudai, apdrošināšanas sabiedrību izmaksātajai atlīdzībai par apdrošināšanas gadījumu, pasākumu dalības maksai un izdevumu kompensāciju maksai, kas nav atlīdzība par preču piegādi vai pakalpojumu sniegšanu;
- dotācijām un subsīdijām no valsts budžeta un pašvaldību budžetiem, kas valsts vai pašvaldību institūcijām piešķirtas to valsts pārvaldes (izpildvaras) funkciju nodrošināšanai;
- ieguldījumiem komercsabiedrības kapitālā apmaiņā pret vērtspapīru un kapitāla daļu apliecībām;
- summām, kas tiek saņemtas saskaņā ar prasījuma tiesību cesiju;
- procentu ienākumiem par noguldījumiem kredītiestādēs, tai skaitā par bankas konta atlikumu un depozītu (izņemot gadījumus, kad šos procentu ienākumus saņem kredītiestādes);
- summām (procentu ienākumiem) no parāda vērtspapīriem, tai skaitā no obligācijām, parādzīmēm (izņemot gadījumus, kad šos procentu ienākumus saņem kredītiestādes);
- dividendēm;
- ieņēmumiem no sadarbības projektu finansēšanas Civillikumā minēto sabiedrības līgumu ietvaros un Civillikumā minēto sabiedrību peļņas sadalei;
- ieņēmumiem no valūtas kursa svārstībām;
- elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzēju savstarpējiem norēķiniem ar citu valstu elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzējiem;
- Latvijas Republikā reģistrēto reliģisko organizāciju sniegtajiem reliģiskajiem un rituāliem pakalpojumiem;
- labdarības nolūkos bez atlīdzības nodotajām (dāvinātajām) precēm un sniegtajiem pakalpojumiem;
- poligrāfisko un citu izdevumu obligāto eksemplāru piegādei bez maksas Latvijas Nacionālajai bibliotēkai saskaņā ar Obligāto eksemplāru likumu;
- finansējuma saņemšanai, kas nav atlīdzība un nav saistīta ar preču piegādi vai pakalpojumu sniegšanu (neattiecas uz avansa maksājumiem).

Atbilde.

PVN piemērošanas kārtību nosaka atkarībā no darījuma ekonomiskā satura un būtības. Tā kā uzskaitītie darījumi pēc to ekonomiskās būtības nav uzskatāmi par preču piegādi vai pakalpojumu sniegšanu par atlīdzību, uz tiem Pievienotās vērtības nodokļa likuma normas nav attiecināmas.

2. piemērs

Vai darījumu, kura rezultātā līzings ņēmējam nav paredzēta īpašumtiesību pāriešana uz nomaksas pirkuma objektu, arī uzskata par nomaksas pirkuma darījumu?

Atbilde.

Ja nomaksas pirkuma līgumā nav paredzēta īpašumtiesību maiņa, šo darījumu neuzskata par nomaksas pirkumu. Šādu darījumu uzskata par lietu nomu.

3. piemērs

Vai maksājumus, kurus uzņēmums saņem no saviem darbiniekiem kā kompensāciju par citu nodokļa maksātāju sniegtajiem pakalpojumiem vai piegādātajām precēm, kas daļēji vai pilnībā tiek izmantotas darbinieku personiskajām vajadzībām, uzskata par ar PVN apliekamiem darījumiem?

Atbilde.
Ievērojot to, ka maksājumi, kurus saņem nodokļa maksātājs no saviem darbiniekiem kā kompensāciju, par kuriem nebija atskaitīts priekšnodoklis un kas daļēji vai pilnībā tiek izmantotas reģistrētā nodokļa maksātāja darbinieku personiskajām vajadzībām (piemēram, virs limita patērēto degvielu, virs limita veiktajām tālruņa sarunām), nav uzskatāmi par preču piegādi vai pakalpojumu sniegšanu par atlīdzību, tos neuzskata par ar PVN apliekamiem darījumiem.

2. Darījumi ar nekustamo īpašumu**4. piemērs**

Vai, piemērojot PVN nelietota nekustamā īpašuma pārdošanas darījumā, ēkas vērtība un zemes vai tās daļas vērtība ir atsevišķi jānodala?

Atbilde.

Eiropas Savienības (ES) Tiesas spriedumā lietā C-400/98 norādīts, ka ēka vai ēkas daļa un zeme, uz kā tā atrodas, ir nedalāmi. Tādējādi, ja tiek pārdots nelietots nekustamais īpašums (tai skaitā zeme vai tās daļas), PVN piemēro visai nekustamā īpašuma pārdošanas darījuma vērtībai.

5. piemērs

Vai PVN maksātājam ir jāveic priekšnodokļa korekcija, ja pārdod nelietotu nekustamo īpašumu un pārdošanas vērtībai piemēro PVN?

Atbilde.

Ja tiek pārdots nelietots nekustamais īpašums Pievienotās vērtības nodokļa likuma izpratnē, tad PVN maksātājam priekšnodokļa korekcija nav jāveic. Par nekustamā īpašuma izslēgšanu no reģistra ir jāpaziņo Valsts ieņēmumu dienestam (VID).

6. piemērs

Kad reģistrēts nodokļa maksātājs izbeidz priekšnodokļa korekcijas veikšanu par nekustamo īpašumu, kas ieguldīts kā mantiskais ieguldījums komercsabiedrības kapitālā?

Atbilde.

Ja reģistrēts nodokļa maksātājs nekustamo īpašumu (vai tā daļu) 10 gadu laikā pēc nekustamā īpašuma iegādes vai pieņemšanas ekspluatācijā iegulda kā mantisko ieguldījumu komercsabiedrības kapitālā vai pēc reorganizācijas vai uzņēmuma pārejas nodod to iegūstošajai sabiedrībai, tas izbeidz veikt priekšnodokļa korekciju par nekustamo īpašumu (vai tā daļu) ar nākamo mēnesi pēc tā mēneša, kurā noformēti dokumenti, kas apstiprina nekustamā īpašuma nodošanu.

7. piemērs

Vai nomaksas pirkuma darījumu veikšanai iegādātu nekustamo īpašumu nepieciešams reģistrēt VID?

Atbilde.

Reģistrēts nodokļa maksātājs reģistrē jebkuru nekustamo īpašumu, ja tas atbilst šādiem nosacījumiem:

- ir iegādāts un atbilst nelietota nekustamā īpašuma definīcijai;*
 - ir iegādāts lietots nekustamais īpašums un tā piegādei piemērots nodoklis saskaņā ar Pievienotās vērtības nodokļa likuma 144. pantu;*
 - ja nekustamais īpašums tiek pārbūvēts, atjaunots, restaurēts vai būvēts.*
-

8. piemērs

Vai iegādāta nelietota nekustamā īpašuma (tai skaitā uzcelta, pārbūvēta, atjaunota vai restaurēta nekustamā īpašuma iegāde gada laikā pēc pieņemšanas ekspluatācijā) nodošanu citai personai (nomaksas pirkuma ņēmējam) saskaņā ar nekustamā īpašuma nomaksas pirkuma līgumu uzskata par nelietota nekustamā īpašuma pārdošanu un vai tai piemēro PVN?

Atbilde.

Jebkura nekustamā īpašuma piegādei piemēro PVN, ja tas atbilst nelietota nekustamā īpašuma statusam Pievienotās vērtības nodokļa likuma izpratnē.

9. piemērs

Vai nomaksas pirkuma devējam ir tiesības atskaitīt priekšnodokli par nomaksas pirkuma darījumam iegādāto nelietoto nekustamo īpašumu (neatkarīgi no tā, cik reizi šis īpašums ir ticis atsavināts)?

Atbilde.

Ievērojot, ka nelietota nekustamā īpašuma piegādei piemēro PVN standartlikmi, tad atbilstoši Pievienotās vērtības nodokļa likumā noteiktajam, veicot minēto darījumu, reģistrētam nodokļa maksātājam ir tiesības atskaitīt priekšnodokli par nomaksas pirkuma darījumam iegādāto nelietoto nekustamo īpašumu.

10. piemērs

Vai nomaksas pirkuma devējam ir tiesības atskaitīt priekšnodokli, ja nomaksas pirkuma ņēmējs nepilda līguma noteikumus un nomaksas pirkuma līgums par nelietota nekustamā īpašuma piegādi tiek pārtraukts?

Atbilde.

Ievērojot, ka atbilstoši Pievienotās vērtības nodokļa likumā noteiktajam gan nomaksas pirkums par nelietota nekustamā īpašuma piegādi, gan nekustamā īpašuma noma ir ar PVN apliekami darījumi, nomaksas pirkuma devējam ir tiesības atskaitīt priekšnodokli minētajā situācijā. Savukārt, ja nomaksas pirkuma ņēmējs ir fiziskā persona, kas nav saimnieciskās darbības veicēja, nomaksas pirkuma pārtraukšanas gadījumā visus iepriekš veiktos maksājumus uzskata par īres maksājumiem un nomaksas pirkuma devējam ir jāveic iepriekš atskaitītā priekšnodokļa korekcija.

3. Preču piegāde

11. piemērs

Vai poligrāfijas saimnieciskās darbības veicēja iespiesto grāmatu pārdošanu (nodošanu) pasūtītājam uzskata par preču piegādi, ja poligrāfijas saimnieciskās darbības veicējs šo grāmatu iespiešanai ir izmantojis savu papīru un citus grāmatu iespiešanai nepieciešamos materiālus un sava papīra īpatsvars kopējā papīra patēriņā nav mazāks par 50 procentiem?

Atbilde.

PVN piemērošanas kārtību nosaka atkarībā no darījuma ekonomiskā satura un būtības. Lai noteiktu, vai šāds darījums ir uzskatāms par preču piegādi vai poligrāfijas pakalpojuma sniegšanu, var izmantot Eiropas Komisijas PVN Komitejas vadlīnijās noteiktos kritērijus (sk. TAXUD/2109/07 – 542

https://ec.europa.eu/taxation_customs/document/download/474e7e57-7e01-4de0-ac94-e55537e505ae_en).

12. piemērs

Vai preču piegāde (tai skaitā preču piegāde ES teritorijā un preču eksports) par atlīdzību, kuru veic pašnodarbināta persona, ir ar PVN apliekams darījums?

Atbilde.

Preču piegāde (tai skaitā preču piegāde ES teritorijā un preču eksportu) par atlīdzību, kuru veic fiziska persona – saimnieciskās darbības veicēja –, ir ar PVN apliekams darījums.

13. piemērs

Kā nosaka preču piegādes brīdi?

Atbilde.

Preču piegādes brīdis ir brīdis, kad faktiski tiek veikta preču piegāde, bet ne vēlāk par brīdi, kad preces ir saņēmis preču saņēmējs.

4. Īpašais PVN piemērošanas režīms būvniecības pakalpojumiem

14. piemērs

Kas likuma izpratnē ir termini "atjaunošana", "pārbūve" un "restaurācija"?

Atbilde.

Pievienotās vērtības nodokļa likumā minētos terminus "atjaunošana", "pārbūve" un "restaurācija" lieto būvniecības jomu regulējošo normatīvo aktu izpratnē.

15. piemērs

Vai īpašo PVN piemērošanas režīmu piemēro arī remontu veikšanai būves ārējā un iekšējā apdarē

Atbilde.

Sākot ar 2018. gada 1. janvāri īpašo, PVN piemērošanas režīmu piemēro jebkuru būvdarbu (ieskaitot būvniecības remontdarbu pakalpojumu) veikšanai.

16. piemērs

Vai, piemērojot Pievienotās vērtības nodokļa likuma 142. panta piekto daļu, par iekārtām, kas tiek uzstādītas būvē saskaņā ar normatīvajiem aktiem būvniecības jomā, uzskata arī gāzes plītis?

Atbilde.

Tā kā sniegtā būvniecības pakalpojuma vērtībā iekļauj izmaksas, kas ir tieši saistītas ar konkrētā pakalpojuma sniegšanu (tai skaitā iekārtu, kas ir būves neatņemama sastāvdaļa, vai citu normatīvajos aktos būvniecības jomā paredzēto iekārtu iegādes un uzstādīšanas vērtību), par iekārtām, kas tiek uzstādītas būvē, uzskata arī gāzes plītis.

5. Priekšnodokļa atskaitīšana

17. piemērs

Kādas priekšnodokļa korekcijas jāveic fiskālajam pārstāvim, kuru VID izslēdz no PVN maksātāju reģistra un kurš nav atkārtoti reģistrēts šajā reģistrā?

Atbilde.

Fiskālam pārstāvim, kuru VID izslēdz no PVN maksātāju reģistra un kurš nav atkārtoti reģistrēts šajā reģistrā, par izslēgšanas datumā uzskaitē esošajām importētajām precēm un no citām dalībvalstīm saņemtajām precēm ir jāaprēķina nodoklis un 30 dienu laikā pēc izslēgšanas jāsamaksā tas valsts budžetā.

18. piemērs

Vai reģistrēts nodokļa maksātājs, kas saņem valsts vai pašvaldības finansējumu, var atskaitīt priekšnodokli pilnā apmērā, priekšnodokļa aprēķināšanai nepiemērojot proporciju, ja iegādātās preces un saņemtus pakalpojumus paredzēts izmantot tikai ar PVN apliekamu darījumu veikšanai?

Atbilde.

Priekšnodokli publiskas personas var atskaitīt, ja ir nodrošināta atsevišķa to preču un pakalpojumu uzskaitē, kuri izmantoti tikai tādu darījumu nodrošināšanai, kas dod tiesības atskaitīt priekšnodokli.

19. piemērs

Vai reģistrēta nodokļa maksātāja nodokļa rēķinā norādīto nodokli par precēm, kas iegādātas ES teritorijā darbinieku personiskajām vajadzībām, var atskaitīt kā priekšnodokli?

Atbilde.

Nodokļa rēķinā norādīto nodokli par precēm reģistrēta nodokļa maksātāja darbinieku atpūtai, personiskajām vajadzībām (t. sk. transporta un elektronisko sakaru pakalpojumiem, degvielas iegādei), ēdināšanai, veselības uzlabošanai un izklaides pasākumiem neatskaita kā priekšnodokli. Minēto attiecina arī uz preču iegādi ES teritorijā.

20. piemērs

Vai reģistrētam nodokļa maksātājam ir tiesības atskaitīt kā priekšnodokli no citiem reģistrētiem nodokļa maksātājiem saņemtajos nodokļa rēķinos norādītās PVN

summas par iegādātajām precēm vai saņemtajiem pakalpojumiem pirms šīs personas reģistrācijas VID PVN maksātāju reģistrā, ja iegādātās preces un saņemtie pakalpojumi tiks izmantoti apliekamo darījumu nodrošināšanai un vai ir jānodrošina šo preču un pakalpojumu uzskaitē?

Atbilde.

Nodokļa maksātājam pēc reģistrācijas VID PVN maksātāju reģistrā ir tiesības atskaitīt Pievienotās vērtības nodokļa likuma 92. pantā noteiktajā kārtībā aprēķināto priekšnodokli no valsts budžetā maksājamās nodokļa summas par precēm un pakalpojumiem, kurus šī persona iegādājusies vai saņēmusi pirms reģistrācijas, veicot to preču un pakalpojumu uzskaiti, kas izmantoti apliekamo darījumu nodrošināšanai šim nolūkam izveidotajos grāmatvedības reģistros.

21. piemērs

Ja reģistrēts nodokļa maksātājs iegādājas vieglo pasažieru automobili nomas pakalpojumu veikšanai, bet pēc kāda laika sāk izmantot to arī ar saimniecisko darbību nesaistītiem mērķiem, vai par šāda transportlīdzekļa iegādi un ekspluatācijas izdevumiem, tai skaitā degvielas iegādi, var atskaitīt priekšnodokli pilnā apmērā?

Atbilde.

Ja minēto automobili lieto arī citiem apliekamiem darījumiem, ir jāievēro Pievienotās vērtības nodokļa likuma 100. panta otrajā daļā noteiktais priekšnodokļa atskaitīšanas ierobežojums.

22. piemērs

Vai, nosakot proporciju priekšnodokļa atskaitīšanai, ar nodokli neapliekamo darījumu apjomā ir jāiekļauj arī viena darījuma vērtība, kas nav ar nodokli apliekams darījums un nav saistīts ar nodokļa maksātāja saimniecisko darbību?

Atbilde.
Reģistrētam nodokļa maksātājam ir tiesības neiekļaut minētajā proporcijā sniegta netipiska finanšu pakalpojuma vērtību vai veikta netipiska darījuma ar nekustamo īpašumu vērtību, ja šādam darījumam ir gadījuma raksturs un tas nepārprotami atšķiras no reģistrēta nodokļa maksātāja veiktās saimnieciskās darbības veida.

23. piemērs

Vai tiek ierobežotas tiesības uz priekšnodokļa atskaitījumu, ja reģistrēts nodokļa maksātājs priekšnodokli ir iekļāvis nodokļa deklarācijā par pēctaksācijas periodu vai tam sekojošiem pēctaksācijas periodiem vai atskaitījis kā priekšnodokli nodokļa deklarācijā par to taksācijas periodu, kurā tam vēl nebija tiesību atskaitīt priekšnodokli?

Atbilde.

Ja priekšnodoklis ir atskaitīts, neievērojot Pievienotās vērtības nodokļa likuma 97. pantā noteikto priekšnodokļa atskaitīšanas brīdi, reģistrēts nodokļa maksātājs iesniedz PVN deklarācijas precizējumu.

24. piemērs

Pēc kāda principa aprēķina un iemaksā valsts budžetā nodokli, kas atskaitīts kā priekšnodoklis, ja nodokļa maksātājs ir izslēgts no VID PVN maksātāju reģistra?
Atbilde.

Nodokļa maksātājs pēc izslēgšanas no VID PVN maksātāju reģistra iemaksā valsts budžetā nodokli, kas aprēķināts no izslēgšanas dienā grāmatvedības uzskaitē esošo krājumu un avansa maksājumu vērtības, pamatlīdzekļu bilances vērtības, pamatlīdzekļu izveidošanas un nepabeigtās celtniecības objektu izmaksām izslēgšanas dienā, par kuru nodoklis ir atskaitīts kā priekšnodoklis.

25. piemērs

Vai ir jāveic atsevišķa grāmatvedības uzskaitē un priekšnodokļa korekcija par pamatlīdzekli, kura iegādes vērtība pārsniedz 70 000,00 euro un kas iegādāts tikai ar PVN apliekamu darījumu veikšanai?

Atbilde.

Atsevišķu grāmatvedības uzskaitē un priekšnodokļa korekciju par pamatlīdzekli, kura iegādes vērtība pārsniedz 70 000,00 euro, veic saskaņā ar Pievienotās vērtības nodokļa likuma 92. un 98. pantā noteikto.

26. piemērs

Vai ir jāveic atskaitītā priekšnodokļa korekcija par precēm, kas ir nozagtas?
Atbilde.

Atskaitītā priekšnodokļa korekciju neveic, ja preces ir nozagtas un preču zādzības fakts ir dokumentāri pierādīts. Proti, ja nodokļa maksātājs var dokumentāri pierādīt, ka ir veicis visus iespējamus pasākumus, lai atgūtu zaudēto preču vērtību, piemēram, par notikušo nekavējoties paziņojis izmeklēšanas iestādēm un ir pieņemts lēmums par kriminālprocesa uzsākšanu vai par atteikumu uzsākt kriminālprocesi.

Vienlaikus atzīmējam, ka papildus izmeklēšanas iestādes pieņemtajam lēmumam par kriminālprocesa uzsākšanu vai par atteikumu uzsākt kriminālprocesi nodokļa maksātājs policijas sastādīto protokolu par zādzības faktu var papildus izmantot zādzības fakta pamatošanai.

Ja zādzības fakts nav dokumentāri pierādāms, tad ir jāveic iepriekš atskaitītā priekšnodokļa korekcija.

27. piemērs

Vai par personāla ilgtspējas pasākumu izdevumiem, kuri Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma izpratnē tiek uzskatīti par saimnieciskās darbības izdevumiem, ir tiesības veikt priekšnodokļa atskaitīšanu?

Atbilde.

PVN piemērošanu nosaka tikai Pievienotās vērtības nodokļa likums un saskaņā ar to izdotie Ministru kabineta noteikumi, nevis citi nodokļus regulējošie normatīvie akti.

Tādējādi priekšnodokļa atskaitīšanai jāņem vērā vispārīgie nosacījumi, kas minēti Pievienotās vērtības nodokļa likuma 92. panta pirmajā daļā, proti, priekšnodoklis ir atskaitāms, ja preces iegādātas un pakalpojumi saņemti ar PVN apliekamu darījumu nodrošināšanai vai tādu citās valstīs veiktu darījumu nodrošināšanai, kuriem būtu piemērojams PVN, ja tie tiktu veikti iekšzemē, kā arī ierobežojumi, kas

noteikti gan Pievienotās vērtības nodokļa likumā (piemēram, 100. panta pirmajā daļā u. c.), gan Ministru kabineta 2013. gada 3. janvāra noteikumos Nr. 17 "Pievienotās vērtības nodokļa likuma normu piemērošanas kārtība un atsevišķas prasības pievienotās vērtības nodokļa maksāšanai un administrēšanai" (piemēram, 159., 160. punktā u. c.).

6. Pakalpojuma sniegšanas vieta

28. piemērs

Kādas Pievienotās vērtības nodokļa likuma normas nosaka pakalpojuma sniegšanas vietu šķīrējtiesas darbībai, ja pakalpojuma saņēmējs nav nodokļa maksātājs un tā pastāvīgās uzturēšanās vieta ir ārpus ES teritorijas?

Atbilde.

Ievērojot Pievienotās vērtības nodokļa likuma 30. panta pirmās daļas 3. punktā noteikto, ja šķīrējtiesas pakalpojumus sniedz personai, kura nav nodokļa maksātāja un kuras mītnes vieta, deklarētā dzīvesvieta, bet, ja tādas nav, – pastāvīgās uzturēšanās vieta ir ārpus ES teritorijas, pakalpojumu sniegšanas vieta ir šīs personas mītnes vieta, deklarētā dzīvesvieta.

29. piemērs

Kā nosaka personāla nodrošināšanas pakalpojumu sniegšanas vietu, ja pakalpojumi sniegti personai, kura nav PVN maksātāja?

Atbilde.

Ja personāla nodrošināšanas pakalpojumus (izņemot šā personāla sagatavošanu un apmācību) sniedz personai, kura nav nodokļa maksātāja un kuras mītnes vieta vai deklarētā dzīvesvieta ir trešā valsts, tad pakalpojuma sniegšanas vieta ir attiecīgā valsts.

7. PVN piemērošana elektroniski sniegtiem pakalpojumiem

30. piemērs

Vai Pievienotās vērtības nodokļa likuma 30. panta pirmās daļas 3. punktā lietoto terminu "datu apstrāde" attiecina uz datoru programmatūras izstrādāšanu, ja šis pakalpojums netiek nodrošināts elektroniski?

Atbilde.

Pievienotās vērtības nodokļa likuma 30. panta pirmās daļas 3. punktā lietoto terminu "datu apstrāde" attiecina uz datoru programmatūras izstrādāšanu (arī uz datubāzes veidošanu, uzturēšanu un atjaunošanu), ja šis pakalpojums netiek nodrošināts elektroniski.

31. piemērs

Kas ir elektronisko sakaru pakalpojumi Pievienotās vērtības nodokļa likuma izpratnē?

Atbilde.

Par elektronisko sakaru pakalpojumiem uzskata tādus pakalpojumus, kas nodrošina pilnīgu vai daļēju visu veidu signālu (arī skaņu, attēlu un rakstītu tekstu) pārraidi, interneta pakalpojumus, kā arī tiesību nodošanu vai piešķiršanu šādu pakalpojumu sniegšanai.

Vēršam uzmanību, ka elektroniskā pasta izmantošana starp pakalpojuma sniedzēju un saņēmēju nenozīmē, ka tas ir elektroniski sniegts pakalpojums.

8. Nodokļa piemērošana komersanta dalībnieku maiņas un reorganizācijas gadījumos

32. piemērs

Kā piemēro PVN, ja valsts vai pašvaldības kapitālsabiedrības pārdod vai nodod savu mantu vairākām personām?

Atbilde.

Ievērojot Pievienotās vērtības nodokļa likuma 145. pantā noteikto, secināms, ka minēto normu attiecinā arī uz gadījumiem, kad jaunie īpašnieki ir vairāki, ja mantas nodošana notiek uzņēmuma pārejas rezultātā. Pretējā gadījumā PVN piemēro vispārīgajā kārtībā.

33. piemērs

Kā piemēro likuma normas, ja reorganizācijas procesā ar mantas nodalīšanu tiek veikts ieguldījums esošas komercsabiedrības kapitālā?

Atbilde.

Pievienotās vērtības nodokļa likuma 145. panta piektajā daļā noteikto normu attiecinā arī uz gadījumiem, kad reorganizācijas procesā ar mantas nodalīšanu tiek veikts ieguldījums esošas komercsabiedrības kapitālā un pēc reālās mantas nodošanas esošai komercsabiedrībai komercreģistra iestādē ir veikti attiecīgie ieraksti par reorganizāciju. Esoša iegūstošā komercsabiedrība 30 dienu laikā pēc attiecīgo ierakstu veikšanas komercreģistra iestādē informē VID par izmaiņām mantiskā ieguldījuma sastāvā.

34. piemērs

Vai jāaprēķina PVN saskaņā ar Pievienotās vērtības nodokļa likuma 145. pantu, ja uz sabiedrības līguma pamata Civillikuma izpratnē apvienojušās divas vai vairākas fiziskas vai juridiskas personas un izveidojušas sabiedrību, kā arī tad, ja šāda sabiedrība tiek sadalīta?

Atbilde.

Pievienotās vērtības nodokļa likuma 145. panta piektajā, sestajā un septītajā daļā minētās normas ir attiecināms uz gadījumiem, kad uz sabiedrības līguma pamata Civillikuma izpratnē apvienojušās divas vai vairākas fiziskās vai juridiskās personas (biedri) un izveidojušas sabiedrību, kā arī tad, ja šāda sabiedrība tiek sadalīta. Tādēļ PVN jāaprēķina, ja netiek pildīti Pievienotās vērtības nodokļa likumā minētie nosacījumi.

35. piemērs

Kā piemēro likuma normas, ja tiek pārdotas preces, pamatlīdzekļi vai pakalpojumi (tiesības un citi nemateriālie aktīvi) un tas netiek veikts komersanta (uzņēmuma) dalībnieku maiņas, reorganizācijas vai likvidācijas procesa ietvaros?

Atbilde.

Atsevišķi pārdotām preces, pamatlīdzekļiem, materiāliem vai pakalpojumiem (tiesībām un citiem nemateriāliem aktīviem) PVN piemēro Pievienotās vērtības nodokļa likumā noteiktajā vispārīgajā kārtībā.

9. Nodokļa rēķins

36. piemērs

Reģistrētam nodokļa maksātājam, saņemot pakalpojumus ES teritorijā, nav jāizraksta nodokļa rēķins PVN un priekšnodokļa atskaitīšanai. Reģistrēts nodokļa maksātājs nodokļa aprēķināšanai un priekšnodokļa atskaitīšanai veic nepieciešamos aprēķinus uz pakalpojumu sniedzēja izrakstītā nodokļa rēķina pamata.

Vai šo kārtību attiecina arī uz nodokļa aprēķināšanu un priekšnodokļa atskaitīšanu par pakalpojumiem, par kuriem PVN maksā pakalpojumu saņēmējs?

Atbilde.

Minēto kārtību attiecina arī uz nodokļa aprēķināšanu un priekšnodokļa atskaitīšanu par pakalpojumiem, par kuriem PVN saskaņā ar Pievienotās vērtības nodokļa likuma 19. pantu maksā pakalpojumu saņēmējs.

37. piemērs

Kādā termiņā reģistrētam nodokļa maksātājam ir jāizraksta nodokļa rēķins par sniegto preču transporta pakalpojumu saistībā ar preču tranzīta pārvadājumu?

Atbilde.

Reģistrēts nodokļa maksātājs nodokļa rēķinu par preču transporta pakalpojumu, kas tieši saistīts ar preču eksportu uz trešajām valstīm vai trešajām teritorijām, drīkst izrakstīt vēlāk nekā 15 dienu laikā pēc pakalpojuma sniegšanas, bet ne vēlāk kā 90 dienu laikā. Minētie nosacījumi attiecas arī uz preču transporta pakalpojumiem, kas saistīti ar preču tranzīta pārvadājumu.

38. piemērs

Vai Pievienotās vērtības nodokļa likuma 120. panta pirmo un otro daļu attiecina arī uz gadījumiem, kad, piegādājot preces vai sniedzot pakalpojumus personām, kuras nav nodokļa maksātājas, vai neregistrētiem nodokļa maksātājiem, var neizrakstīt nodokļa rēķinu?

Atbilde.

Ievērojot Pievienotās vērtības nodokļa likuma 120., 127., 129., 131., 133. un 134. pantā minētās normas, secināms, ka nodokli par iekšzemē piegādātajām precēm vai sniegtajiem pakalpojumiem, par kuriem nodokli maksā preču piegādātājs vai pakalpojuma sniedzējs, norāda tā taksācijas perioda nodokļa deklarācijā, kad veikta preču piegāde vai sniegts pakalpojums, ievērojot nodokļa rēķina izrakstīšanas termiņus, arī, ja tiek piegādātas preces vai sniegti pakalpojumi personām, kuras nav nodokļa maksātājas, vai neregistrētiem nodokļa maksātājiem.

39. piemērs

Vai reģistrētam nodokļa maksātājam ir jāizraksta PVN rēķins, pārvietojot nepieciešamās preces ražošanas vajadzībām starp tam piederošām struktūrvienībām, kas nav reģistrētas kā PVN maksātājas?

Atbilde.

Tā kā minētie darījumi pēc ekonomiskā satura un būtības nav uzskatāmi par preču piegādi vai pakalpojumu sniegšanu par atlīdzību, tiem Pievienotās vērtības nodokļa likuma normas nepiemēro un nodokļa rēķins nav jāizraksta.

10. Priekšnodokļa korekcija zaudētiem parādiem

40. piemērs

Kādu datumu uzskata par parāda rašanās dienu priekšnodokļa korekcijas zaudētiem parādiem vajadzībām?

Atbilde.

Parāda rašanās diena ir nākamā diena pēc tā datuma, kad preču un pakalpojumu saņēmējam bija jānorēķinās ar preču piegādātāju vai pakalpojumu sniedzēju, bet samaksa netika veikta.

41. piemērs

Preču piegādātājs par parāda 300 euro (bez PVN) atzīšanu par zaudēto parādu kritērijus izpildījis 2024. gada janvārī. Kurā taksācijas periodā ir tiesības valsts budžetā maksājamo PVN summu samazināt par zaudētā parāda nodokļa summu?

Atbilde.

Preču piegādātājam ir tiesības veikt korekciju kārtējā PVN deklarācijā pēc Pievienotās vērtības nodokļa likuma 105. panta otrās un trešās daļas nosacījumu izpildīšanas, proti, 2024. gada janvāra PVN deklarācijā.

42. piemērs

Vai jābūt izpildītiem Pievienotās vērtības nodokļa likuma 105. panta septītajā daļā minētajiem kritērijiem, ja nodokļa rēķins izrakstīts par summu 460 euro bez PVN līdz 2023. gada 31. decembrim.

Atbilde.

No 2024. gada 1. janvāra mainīta zaudētā parāda vērtība vienam debitoram no 430 euro uz 1000 euro bez PVN un tā attiecināma uz tiem nodokļa rēķiniem, kas izrakstīti, sākot ar 2024. gada 1. janvāri. Tādējādi jābūt izpildītiem Pievienotās vērtības nodokļa likuma 105. panta otrās un trešās daļas kritērijiem, kā arī septītās daļas kritērijiem, proti, jābūt arī tiesas spriedumam par parāda piedziņu no preču vai pakalpojumu saņēmēja un tiesu izpildītāja aktam par piedziņas neiespējamību.

11. Īpašie nodokļa piemērošanas režīmi un kārtība lauksaimniekiem, tūrisma operatora sniegtajam pakalpojumam, importam un darījumos ar lietotām mantām

43. piemērs

Vai īpašo nodokļa piemērošanas režīmu tūrisma operatora sniegtiem pakalpojumiem attiecinā uz tūrisma aģentūras vai operatora savā vārdā sniegto komplekso pakalpojumu, kas paredz nodrošināt ceļotājam apmācību izvēlētajā mācību iestādē, mājokli (viesnīcu), ēdināšanu un transportēšanu līdz galamērķim un atpakaļ, ja sava pakalpojuma nodrošināšanai tiek izmantoti citu personu sniegtie pakalpojumi?

Atbilde.

Ja reģistrēts nodokļa maksātājs darbojas savā vārdā un izmanto citu personu preču piegādes un pakalpojumus, sniedzot citai personai pakalpojumu saistībā ar braucienu (ceļojumu), šādā situācijā sniegtajam pakalpojumam ir tūrisma pakalpojuma pazīmes un tam PVN aprēķināšanas vajadzībām piemēro Pievienotās vērtības nodokļa likuma 136. pantā noteikto īpašo nodokļa piemērošanas režīmu.

Vienlaikus minēto režīmu piemēro, ja tūrisma aģentūra vai operators ceļotājam savā vārdā sniedz komplekso pakalpojumu, kas paredz nodrošināt ceļotājam apmācību izvēlētajā mācību iestādē, mājokli (viesnīcu), ēdināšanu un transportēšanu līdz galamērķim un atpakaļ, bet sava pakalpojuma nodrošināšanai izmanto citu personu sniegtos pakalpojumus.

Savukārt saņemtos semināru, kultūras, zinātnes, sporta un tamlīdzīgus pakalpojumus izslēdz no tūrisma pakalpojumu paketes un tiem piemēro PVN saskaņā ar vispārējo procedūru kā atsevišķiem pašu sniegtajiem pakalpojumiem.

44. piemērs

Vai lauksaimniekiem par saražotas un jau apstrādātas lauksaimniecības produkcijas (piemēram, biezpiena, krējuma) nodošanu pienākas Pievienotās vērtības nodokļa likuma 135. pantā minētā kompensācija?

Atbilde.

Lauksaimnieks saņem kompensāciju, nododot lauksaimniecības produkcijas pārstrādātājam paša ražotu neapstrādātu lauksaimniecības produkciju, piemēram, pienu (nevis biezpienu vai krējumu), lopus (dzīvus vai kautķermeņus), graudus (nevis miltus).

45. piemērs

Vai īpašais nodokļa piemērošanas režīms kokmateriālu piegādei un ar to saistītiem pakalpojumiem attiecas arī uz valsts akciju sabiedrības "Latvijas dzelzceļš" sniegtajiem kokmateriālu transporta pakalpojumiem?

Atbilde.

Pievienotās vērtības nodokļa likuma 141. panta ceturtā daļa neparedz atkāpes no īpašā nodokļa piemērošanas režīma, ja kokmateriālu transporta pakalpojumus sniedz valsts akciju sabiedrība "Latvijas dzelzceļš".

46. piemērs

Vai īpašo nodokļa maksāšanas un priekšnodokļa atskaitīšanas kārtību lauksaimniecības produkcijas ražotājam piemēro lauksaimniecības ražojumiem, kas nav minēti Pievienotās vērtības nodokļa likuma 137. panta otrajā daļā, piemēram, kautķermeņu piegādēm?

Atbilde.

Īpašo nodokļa maksāšanas un priekšnodokļa atskaitīšanas kārtību attiecina uz lauksaimniecības produkcijas ražotāja vai lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības veiktajām lauksaimniecības produktu piegādēm, kas minētas Pievienotās vērtības nodokļa likuma 137. panta otrajā daļā. Tātad kautķermeņu piegādēm PVN piemēro Pievienotās vērtības nodokļa likumā noteiktajā vispārējā kārtībā.

47. piemērs

Kādu nodokļa likmi piemēro, ja tirgotājs, piemērojot īpašo nodokļa piemērošanas režīmu darījumos ar lietotām mantām, mākslas darbiem, kolekciju priekšmetiem un senlietām, citas ES dalībvalsts pircējam pārdod lietotas preces, kam piemēro PVN samazināto likmi 12 procentu apmērā?

Atbilde.

Ja tirgotājs piegādā Pievienotās vērtības nodokļa likuma 42. pantā minētās preces, kuras ir lietotas, šādi preču piegādei piemēro PVN standartlikmi.

48. piemērs

Vai īpašo nodokļa piemērošanas režīmu preču importa darījumos var piemērot arī gadījumos, kad importētās preces tiek nosūtītas uz citu dalībvalsti?

Atbilde.

Īpašo nodokļa piemērošanas režīmu preču importa darījumos reģistrēts nodokļa maksātājs var piemērot tikai tad, ja preces tiek izlaistas brīvā apgrozībā iekšzemē.

12. Nodokļa maksātāja reģistrācija VID PVN maksātāju reģistrā

49. piemērs

Vai Pievienotās vērtības nodokļa likuma 59. pantā minētais 12 mēnešu periods ir saistīts ar kalendāra gadu?

Atbilde.

Pievienotās vērtības nodokļa ikuma 59. panta pirmajā un trešajā daļā minētie 12 mēneši nav saistīti ar kalendāra gadu, tos attiecina uz jebkuru 12 mēnešu periodu.

50. piemērs

Vai fiziskajai personai, kura vienu reizi 12 mēnešu laikā ir veikusi vienu darījumu, kas nav saistīts ar saimniecisko darbību, bet kura rezultātā pārsniegts Pievienotās vērtības nodokļa likumā noteiktais reģistrācijas sliekšnis 50 000 euro (līdz 2023. gada 31. decembrim – 40000 euro), ir jāiemaksā valsts budžetā nodoklis no summas, kas pārsniedz reģistrācijas sliekšni?

Atbilde.

Ievērojot jautājumā norādītos nosacījumus, fiziskajai personai valsts budžetā nav jāiemaksā nodoklis no summas, kas pārsniedz reģistrācijas sliekšni.

51. piemērs

No kādām summām veidojas Pievienotās vērtības nodokļa likuma 57. panta pirmajā daļā noteiktais 10 000 euro reģistrācijas sliekšnis?

Atbilde.

Minētā summa veidojas no visām saņemto preču iegādes ES summām, izņemot jaunu transportlīdzekļu iegādes un akcīzes preču iegādes summas.

13. Darījuma vērtība

52. piemērs

Kā nosaka tirgus vērtību, ja darījums veikts saskaņā ar Publisko iepirkumu likumu vai Publiskās un privātās partnerības likumu?

Atbilde.

Ja darījums tiek veikts saskaņā ar Publisko iepirkumu likumu vai Publiskās un privātās partnerības likumu, par tirgus vērtību Pievienotās vērtības nodokļa likuma 1. panta 27. punkta izpratnē uzskata līgumcenu.

53. piemērs

Vai valsts vai pašvaldību finansējums, kas saņemts, lai pilnīgi vai daļēji segtu ar preču ražošanu vai pakalpojumu sniegšanu saistītus izdevumus, bet nav tieši saistīts ar preču vai pakalpojumu cenu, ir jāiekļauj ar nodokli apliekamajā vērtībā preču piegādes un pakalpojumu sniegšanas darījumā?

Atbilde.

Preču piegādes un pakalpojumu sniegšanas darījuma ar nodokli apliekamajā vērtībā neiekļauj valsts vai pašvaldību finansējumu, kas saņemts, lai pilnīgi vai daļēji segtu ar preču ražošanu vai pakalpojumu sniegšanu saistītus izdevumus, ja tas nav tieši saistīts ar preču vai pakalpojumu cenu.

54. piemērs

Kā nosaka ar PVN apliekamo vērtību, ja nodokļa maksātājs rīkojas citas personas vārdā, sniedzot starpniecības pakalpojumus?

Atbilde.

Starpnieks ir nodokļa maksātājs, kurš piedalās pakalpojumu sniegšanā vai preču piegādē, neklūstot par šo preču īpašnieku vai faktisko pakalpojumu sniedzēju, lai īstenotu citu personu intereses pakalpojumu sniegšanas vai preču piegādes darījumos. Starpnieks izraksta nodokļa rēķinu un saņem atlīdzību tikai par savu sniegto starpniecības pakalpojumu.

Starpniecības pakalpojuma ar nodokli apliekamā vērtība ir starpniecības atlīdzība. Atbilstoši Pievienotās vērtības nodokļa likuma 39. panta trešās daļas 1. punktam darījuma ar nodokli apliekamajā vērtībā neiekļauj summu, ko preču piegādātājs vai pakalpojuma sniedzējs saņēmis no preču vai pakalpojuma saņēmēja kā tādu izmaksu atmaksu, kuras veiktas preču vai pakalpojuma saņēmēja vārdā un interesēs.

55. piemērs

Vai PVN piemēro mantai, kas tiek iegādāta loterijas rīkošanai?

Atbilde.

Reģistrēts nodokļa maksātājs kā priekšnodokli var atskaitīt arī nodokli, kas norādīts nodokļa rēķinā par iegādātajām precēm un saņemtajiem pakalpojumiem savas administratīvās darbības nodrošināšanai (piemēram, darbavietas aprīkojumu, dzeramā ūdens iegādi) un reklāmas pasākumu veikšanai.

Tāpat, ja loteriju rīko klientu piesaistei, kas būtībā ir pasākums ar nodokli apliekamo darījumu veicināšanai, loterijas rīkotājam ir tiesības pilnā apmērā atskaitīt kā priekšnodokli tam izrakstītajos PVN rēķinos norādītās nodokļa summas par precēm un pakalpojumiem minētās loterijas nodrošināšanai.

14. Transporta pakalpojumi

56. piemērs

Vai kurjerpasta vēstuļu, korespondences sūtījumu un pasta paku sūtījumu transporta pakalpojumus uzskata par preču transporta pakalpojumiem?

Atbilde.

Ievērojot to, ka PVN piemērošanas kārtību nosaka atkarībā no darījuma ekonomiskā satura un būtības, par preču transporta pakalpojumiem uzskata arī kurjerpasta vēstuļu, korespondences sūtījumu un pasta paku sūtījumu transporta pakalpojumus.

57. piemērs

Vai reģistrētam nodokļa maksātājam, kas sniedz preču transporta pakalpojumus ES teritorijā vai ar preču eksportu vai tranzīta pārvadājumu saistītu preču transporta pakalpojumu, ir jānodrošina uzskaitē, kas atspoguļo datumu, kad transporta pavadzīme, kurā norādīts kravas pieņemšanas datums, ir nodota atpakaļ pakalpojuma sniedzējam?

Atbilde.

Lai varētu konstatēt katra saimnieciskā darījuma sākumu un izsekot tā norisei, reģistrēts nodokļa maksātājs, kas sniedz preču transporta pakalpojumus ES teritorijā vai ar preču eksportu vai tranzīta pārvadājumu saistītu preču transporta pakalpojumu, nodrošina tādu grāmatvedības uzskaiti, kas precīzi atspoguļo datumu, kad transporta pavadzīme, kurā norādīts kravas pieņemšanas datums, ir nodota atpakaļ pakalpojuma sniedzējam.

15. Nodokļu likmes

58. piemērs

Vai samazināto PVN likmi piemēro pasažieru pārvadājumu pakalpojumiem, kas sniegti iekšzemē pasažieru autopārvadājumos starptautisko maršrutu ietvaros, kā arī starptautiskajos dzelzceļa pārvadājumos?

Atbilde.

Nodokļa samazināto likmi piemēro pasažieru un to bagāžas regulāro pārvadājumu pakalpojumiem iekšzemē.

Tādējādi minētajiem pakalpojumiem piemēro samazināto PVN likmi, ja atbilstoši normatīvo aktu prasībām ir nodrošināta pasažieru pārvadāšana iekšzemē, t. i., pasažieru iekāpšanas un izkāpšanas vieta ir iekšzeme.

59. piemērs

Vai PVN 0 procentu likmi var piemērot avansa maksājumiem, kas saņemti par precēm vai pakalpojumiem?

Atbilde.

PVN 0 procentu likmi piemēro, ja avanss ir saņemts par konkrētu precī vai pakalpojumu, kurš norādīts nodokļa rēķinā par avansa pieprasījumu.

Nodokļa 0 procentu likmi nepiemēro, ja reģistrēts nodokļa maksātājs ir saņēmis avansa maksājumu par nodokļa rēķinā par avansa pieprasījumu norādīto precī vai pakalpojumu, kuram piemērojama nodokļa 0 procentu likme, bet sešu mēnešu laikā no avansa saņemšanas dienas prece nav nosūtīta vai pakalpojuma sniegšana nav uzsākta.

Minēto nepiemēro, ja reģistrēts nodokļa maksātājs saskaņā ar noslēgtajiem līgumiem ir saņēmis avansa maksājumu par tādu preču piegādi, kuru ražošanas (izgatavošanas) tehnoloģiskais process ir ilgāks par sešiem mēnešiem, vai avansa maksājuma saņemšanas brīdī preču piegāde vai pakalpojuma sniegšana ir uzsākta.

60. piemērs

Kāds dokuments ir apliecinājums PVN 0 procentu likmes piemērošanai preču piegādei ES teritorijā, ja preču transportēšanu nodrošina preču saņēmējs vai preču nosūtītājs?

Atbilde.

Lai apliecinātu nodokļa 0 procentu likmes piemērošanu, katrā konkrētā gadījumā var izmantot preču transporta pavaddokumentus, kas apliecina, ka preces ir nosūtītas vai transportētas no iekšzemes uz galamērķi citā dalībvalstī, kā arī citus dokumentus, kuri nepārprotami apliecina nodokļa 0 procentu likmes piemērošanu.

61. piemērs

Pirmsskolas izglītības iestāde sniedz bērnu uzturēšanās un pirmsskolas izglītības pakalpojumus, kas saskaņā ar Pievienotās vērtības nodokļa likuma 52. panta pirmās daļas 11. punktu ir ar PVN neapliekami pakalpojumi.

Vai šīs iestādes sniegtie telpu nomas pakalpojumi ir ar PVN standartlikmi apliekami darījumi?

Atbilde.

Ja pirmskolas izglītības iestāde sniedz telpu nomas pakalpojumus, pakalpojumiem piemēro PVN standartlikmi 21 procenta apmērā.

62. piemērs

Kādas ir sekas, ja Pievienotās vērtības nodokļa likuma 45. panta pirmajā vai otrajā daļā minētās personas importētās preces 30 kalendāra dienu laikā pēc to importa nepiegādā uz citu dalībvalsti preču saņēmējam, kurš ir citas dalībvalsts reģistrēts nodokļa maksātājs?

Atbilde.

Ja reģistrēts nodokļa maksātājs nav ievērojis Pievienotās vērtības nodokļa likuma 45. panta pirmajā vai otrajā daļā noteikto preču nosūtīšanas termiņu un nevar pamatot to ar objektīviem piespiedu apstākļiem, nodokļa 0 procentu likmi nepiemēro un nodokli iekasē saskaņā ar Pievienotās vērtības nodokļa likuma 124. panta pirmo daļu.

Piemēram, par objektīviem piespiedu apstākļiem uzskata situāciju, kad reģistrēts nodokļa maksātājs rīkojas citas personas vārdā un pilnvarojums neparedz preču nosūtīšanu bez preču saņēmēja rakstveida norādījuma.

16.Citi jautājumi

63. piemērs

Vai privātpersonas, kuras saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likumu pilda tām deleģētus vai ar pilnvarojumu nodotus valsts pārvaldes uzdevumus, uzskata par nodokļa maksātājiem, ja tās administratīvo izmaksu segšanai par konkrēta pārvaldes uzdevuma veikšanu iekasē maksu kā par publisko pakalpojumu?

Atbilde.

Ja publiskā persona ar ārējo normatīvo aktu vai publisko tiesību līgumu deleģē valsts pārvaldes uzdevumu veikšanu privātpersonām atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likumam un tām administratīvo izmaksu segšanai par konkrēta pārvaldes uzdevuma veikšanu ir tiesības iekasēt maksu kā par publisko pakalpojumu, uz minētajām privātpersonām attiecinā Pievienotās vērtības nodokļa likuma 3. panta astoto daļu.

64. piemērs

Kā izvērtē Pievienotās vērtības nodokļa likuma 15. panta pirmās daļas 2. punktā minētoniecīgo iekšzemes nodokļa maksātāja dabasgāzes, elektroenerģijas, siltumenerģijas vai dzesēšanas enerģijas patēriņu?

Atbilde.

Pievienotās vērtības nodokļa likuma 15. panta pirmās daļas 2. punktā minētoniecīgo patēriņu nosaka, salīdzinot reģistrēta nodokļa maksātāja kopējo iepirkto gāzes, elektroenerģijas, siltumenerģijas vai dzesēšanas enerģijas daudzumu ar tālāk pārdoto daudzumu.

65. piemērs

Kā piemēro PVN apdrošināšanas un pārapdrošināšanas pakalpojumiem?

Atbilde.

PVN nepiemēro apdrošināšanas un pārapirošināšanas pakalpojumiem, tostarp saistītiem pakalpojumiem, ko sniedz apdrošināšanas vai pārapirošināšanas starpnieks vai apdrošināšanas papildpakalpojuma starpnieks saskaņā ar Apdrošināšanas un pārapirošināšanas izplatīšanas likumu.

66. piemērs

Kurai no darījumā iesaistītajām pusēm ir jāmaksā valsts budžetā PVN, ja citas dalībvalsts nodokļa maksātājs vai trešās valsts vai trešās teritorijas nodokļa maksātājs nav reģistrējies VID PVN maksātāju reģistrā un sniedz pakalpojumu reģistrētam nodokļa maksātājam?

Atbilde.

PVN par saņemto pakalpojumu aprēķina un maksā valsts budžetā pakalpojuma saņēmējs, ja tas ir reģistrēts nodokļa maksātājs.

67. piemērs

Kādas izmaiņas jāveic grāmatvedības uzskaitē un no kura brīža, ja pamatlīdzekļa izmantošanas laikā to sāk izmantot arī ar PVN neapliekamiem darījumiem un iepriekš nav veikta atsevišķa grāmatvedības uzskaitē par šo pamatlīdzekli?

Atbilde.

Ja piecu gadu laikā kopš Pievienotās vērtības nodokļa likuma 101. panta pirmajā daļā minētā pamatlīdzekļa iegādes vai izgatavošanas reģistrēts nodokļa maksātājs sāk to izmantot arī neapliekamiem darījumiem un neveic atsevišķu priekšnodokļa grāmatvedības uzskaiti par katru iegādāto vai izgatavoto pamatlīdzekli un tā izmantošanu apliekamiem un neapliekamiem darījumiem, priekšnodokļa korekciju par katra pamatlīdzekļa izmantošanu apliekamiem un neapliekamiem darījumiem veic par atlikušajiem gadiem.

68. piemērs

Kādi nosacījumi jāievēro, pārrēķinot darījumu proporciju kopumā par gadu?

Atbilde.

Pārrēķinot darījumu proporciju kopumā par gadu, kopējo darījumu un apliekamo darījumu vērtību nosaka, ņemot vērā šādus nosacījumus:

- 1) ja mainās ar nodokli apliekamo un neapliekamo darījumu proporcija par taksācijas gadu un likumā nav noteikts citādi;*
 - 2) ja ir veikta jebkāda maksājamā nodokļa vai atskaitītā priekšnodokļa korekcija saskaņā ar Pievienotās vērtības nodokļa likumā noteiktajām prasībām;*
 - 3) ja ir veikti Pievienotās vērtības nodokļa likuma 38. panta otrajā un trešajā daļā minētie darījumi;*
 - 4) ja saskaņā ar Pievienotās vērtības nodokļa likuma 39. panta trešās daļas 3. punktu darījuma ar nodokli apliekamajā vērtībā neiekļāva maksu par dzērienu atkārtoti lietojamo iepakojumu, kam piemēro depozīta sistēmu (līdz 31.01.2022. – ja atkārtoti lietojamam iepakojumam piemēro depozīta sistēmu saskaņā ar normatīvajiem aktiem iepakojuma jomā).*
-

69. piemērs

Vai PVN par preču iegādi ES teritorijā uzskata par samaksātu, ja citas dalībvalsts nodokļa maksātājs vai trešās valsts vai trešās teritorijas nodokļa maksātājs nav

reģistrējies VID PVN maksātāju reģistrā, ja nodokli par saņemtajām precēm aprēķina un maksā valsts budžetā preču saņēmējs, kas ir reģistrēts nodokļa maksātājs?

Atbilde.

Ja preču saņēmējs aprēķina un maksā PVN par preču iegādi ES teritorijā, tad PVN likuma izpratnē uzskata par samaksātu.

70. piemērs

Vai citas dalībvalsts nodokļa maksātājam vai trešās valsts vai trešās teritorijas nodokļa maksātājam, kurš nav reģistrējies VID PVN maksātāju reģistrā atbilstoši likumā noteiktajām prasībām, tiks piemērotas kādas soda sankcijas, ja nodokli par preču iegādi vai saņemto pakalpojumu aprēķinājis un samaksājis valsts budžetā pakalpojuma saņēmējs, kas ir reģistrēts nodokļa maksātājs?

Atbilde.

Ja nodokli par preču iegādi ES teritorijā vai saņemtajiem pakalpojumiem aprēķinājis un samaksājis valsts budžetā preču vai pakalpojuma saņēmējs, tad soda sankcijas nepiemēro.

71. piemērs

Kā veic preču uzskaiti preču piegādei un iegādei, kas netiek uzskatīta par preču piegādi ES teritorijā par atlīdzību saskaņā ar Pievienotās vērtības nodokļa likuma 8. panta otrās daļas 9. punktu?

Atbilde.

Lai pareizi un atbilstoši tiktu piemērotas PVN regulējošās normas un varētu konstatēt katra saimnieciskā darījuma sākumu un izsekot tā norisei, reģistrēts nodokļa maksātājs veic minēto preču uzskaiti šim nolūkam izveidotajos grāmatvedības reģistros.

72. piemērs

Vai metālizstrādājumu griešanas, locīšanas, mehāniskās apstrādes, metināšanas, velmēšanas, tīrīšanas, virsmas apstrādes u. c. pakalpojumiem ir piemērojams īpašais PVN piemērošanas režīms?

Atbilde.

Minētajiem pakalpojumiem, kas saistīti ar metālizstrādājumu apstrādi, sniedzot tikai pakalpojumu, ir piemērojama PVN 21 procenta likme (t. sk. arī laika periodā no 2018. gada 1. janvāra līdz 2019. gada 30. jūnijam).

73. piemērs

Vai ir piemērojams īpašais Pievienotās vērtības nodokļa likuma 143.⁴ pantā noteiktais PVN piemērošanas režīms, ja komersants nopērk izejvielas un pēc klienta pieprasījuma metālu sagriež, metina, apstrādā virsmu u. tml. un pārdod kā pusfabrikātu.

Atbilde.

Ja tiek pārdots melnā vai krāsainā metāla izstrādājums (pusfabrikāts) pēc minētās apstrādes un tas atbilst Ministru kabineta 2013. gada 3. janvāra noteikumu Nr. 17 "Pievienotās vērtības nodokļa likuma normu piemērošanas kārtība un atsevišķas prasības pievienotās vērtības nodokļa maksāšanai un administrēšana" 7. pielikumā

minētajiem kombinētās nomenklatūras kodiem, tad starp diviem reģistrētiem iekšzemes PVN maksātājiem ir piemērojams īpašais PVN piemērošanas režīms.

Valsts ieņēmumu dienests

Materiāls sagatavots: 22.07.2013.

Materiāls pēdējo reizi aktualizēts: 12.01.2024.

Atsauksmes par materiāla kvalitāti vai priekšlikumus tā uzlabojumiem priecāsimies saņemt [Elektroniskās deklarēšanas sistēmas](#) sadaļā "Sarakste ar VID"